

Sivu on laadittu yhteistyössä [Euroopan unionin notaarien liiton \(CNUe\)](#) kanssa.

1 Miten kuolemanvaraismääräys (testamentti, yhteinen testamentti, perintösopimus) laaditaan?

Testamenttia laadittaessa on noudatettava erityisiä muotomääräyksiä. Itävallan oikeudessa tunnetaan mm. seuraavat testamenttilajit.

Virallisesti varmennettu testamentti (*öffentliches Testament*), joka tehdään notaarin luona tai tuomioistuimessa, omakätinen testamentti (*eigenhändiges Testament*), joka testamentintekijän on kirjoitettava kokonaan käsin ja allekirjoitettava, ja "vieraskätinen" testamentti (*fremdhändiges Testament*, jonka joku muu kuin testamentintekijä kirjoittaa käsin tai koneella), joka laaditaan kolmen todistajan läsnä ollessa.

Perintösopimuksen (yleisen siviililakikirjan *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* (ABGB) 1249 § ja sitä seuraavat) voi tehdä vain aviopari tai kihlapari sillä ehdolla, että pari avioituu, ja (tulevan) rekisteröidyn parisuhteen osapuolet. Perintösopimus tehdään notaarin vahvistamana asiakirjana (notaarin vahvistamia asiakirjoja koskevan lain *Notariatsaktsgesetz* 1 §:n 1 momentin a kohta) kahden todistajan tai toisen notaarin läsnä ollessa. Perintösopimus, jonka täytettävä viimeistä tahtoa koskevat pätevyysvaatimukset, voi koskea enintään kolmea neljäsosaa omaisuudesta. Rekisteröidyssä parisuhteessa elävät rinnastetaan tässä suhteessa avio- ja kihlapareihin (ABGB:n 1217 §).

Ainoastaan aviopuolisot ja rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat tehdä yhteisen testamentin (ABGB:n 586 §).

Kuolemanvaraislahjoista säädetään ABGB:n 603 §:ssä, ja niistä on määrättävä notaarin vahvistamassa sopimuksessa.

2 Miten kuolemanvaraismääräys rekisteröidään?

Notaarin, tuomioistuimen tai asianajajan säilytettäväksi annettu testamentti, perintösopimus ja sopimus, jolla luovutaan perinnöstä tai lakiosasta, voidaan rekisteröidä Itävallan notaarikamarin (*Österreichischer Notariatskammer*) sähköiseen testamenttien keskusrekisteriin (notaariasetuksen (*Notariatsordnung*) 140b §). Se on ainoa testamenttirekisteri, josta on säädetty laissa. Tuomioistuimilla ja notaareilla on velvollisuus ilmoittaa näistä asiakirjoista rekisteriin (notaariasetuksen 140c §:n 2 momentti). Rekisteröinti helpottaa asiakirjojen löytymistä jäämistöoikeudellisessa menettelyssä (*Verlassenschaftsverfahren*). Asianajajat ja asianajotoimistot voivat rekisteröidä testamentteja ja muita viimeisiä tahtoja Itävallan asianajajien testamenttirekisteriin.

3 Sovelletaanko kuolemanvaraismääräysten sisältöön rajoituksia (esimerkiksi lakiosa)?

Testamenttausvapautta rajoittava lakiosa on vainajan jälkeläisten osalta puolet lakimääräisestä perintöosasta. Lakiosaan oikeutettuja ovat vainajan ja jälkeen elävän aviopuolison tai rekisteröidyn kumppanin jälkeläiset. Jos lakiosaperillinen ei ole koskaan tai pitkään aikaan (noin 20 vuoteen) ollut läheisessä perhesuhteessa vainajaan, on lakiosaa mahdollisuus pienentää.

Lakiosa on se osa vainajan omaisuudesta, joka kuuluu lakiosaan oikeutetuille. Lakiosa on suoritettava rahana. Se voidaan kuitenkin kattaa myös vainajan kuoleman yhteydessä annettavalla lahjalla (*Zuwendung auf den Todesfall*, ABGB:n 780 §) tai elävien välisellä lahjoituksella (*Schenkung unter Lebenden*, ABGB:n 781 §).

Lakiosavaatimus on esitettävä tuomioistuimessa kolmen vuoden kuluessa siitä, kun oikeus lakiosaan on tullut tietoon, kuitenkin viimeistään 30 vuoden kuluttua (ABGB:n 1487 §). Vanhentumisaika alkaa, kun lakiosaoikeuden määrittävät tosiseikat ovat tulleet tietoon, kuitenkin aikaisintaan vuosi vainajan kuoleman jälkeen (ABGB:n 765 ja 1487a §).

Lakiosasta voi luopua jo perittävän elinaikana. Tämä on tehtävä notaarin vahvistamalla asiakirjalla tai oikeuden pöytäkirjassa (ABGB:n 551 §).

4 Jos kuolemanvaraismääräystä ei ole laadittu, kuka perii ja kuinka paljon?

Jos vainajalta ei jää aviopuolisoa, rekisteröityä kumppania eikä lapsia, perintöoikeus kuuluu vainajan vanhemmille ja heidän jälkeläisilleen (vainajan sisaruksille) (ABGB:n 735 ja 736 §).

Jos vainajalta jää lapsia, mutta ei aviopuolisoa tai rekisteröityä kumppania, lapset perivät kukin yhtä suuren osan.

Jos vainajalta jää aviopuoliso tai rekisteröity kumppani mutta ei lapsia, jälkeen elävä aviopuoliso tai rekisteröity kumppani on ainoa perillinen.

Jos vainajalta jää aviopuoliso tai rekisteröity kumppani ja lapsia, aviopuoliso tai rekisteröity kumppani perii jäämistöstä yhden kolmasosan sekä lakimääräisen koti-irtaimiston (*Vorausvermächtnis*). Kaksi kolmasosaa jaetaan lapsille tasan (ABGB:n 744 §).

Rekisteröimätön kumppani (avopuoliso) perii, jos ei ole muita laillisia perillisiä; muussa tapauksessa tämä perii vain, jos vainaja on määrännyt tästä viimeisenä tahtonaan. Jälkeen elävän avopuolison asema on kuitenkin turvattu vuokraoikeuslaissa (*Mietrechtsgesetz*) ja asunnon yhteisomistusta koskevassa laissa (*Wohnungseigentumsgesetz*). Jos vainaja ja hänen avopuolisonsa omistavat yhteisen asunnon (*Wohnungseigentumspartnerschaft*), vainajan omistusosuus siirtyy jälkeen elävälle puolisolalle. Lisäksi avopuolisolla on lakisääteinen oikeus asua vielä vuoden yhteisessä asunnossa ja käyttää yhteiseen talouteen kuuluvaa irtainta omaisuutta siltä osin kuin se on tarpeen siihenastisten elinolosuhteiden säilyttämiseksi.

5 Mikä on toimivaltainen viranomainen

5.1 perintöasioissa?

Piirioikeus (*Bezirksgericht*), jonka asiamiehenä (*Gerichtskommissär*) toimii notaari.

Asiallinen ja alueellinen toimivalta on sillä piirioikeudella, jonka alueella vainajan viimeinen yleinen oikeuspaikka (asuinpaikka, tavanomainen oleskelupaikka) oli (tuomioistuimen toimivaltaa koskevan lain (*Jurisdiktionsnorm* – JN) 105 § ja 65–66 §). Notaari huolehtii piirioikeudessa menettelyn täytäntöönpanosta tuomioistuinasiamiehenä (tuomioistuinasiemieslain (*Gerichtskommissärsgesetz* – GKG) 1 §).

5.2 vastaanottamaan perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

Piirioikeus (*Bezirksgericht*), jonka asiamiehenä (*Gerichtskommissär*) toimii notaari.

5.3 vastaanottamaan testamenttisaannon vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

Piirioikeus (*Bezirksgericht*), jonka asiamiehenä (*Gerichtskommissär*) toimii notaari.

5.4 vastaanottamaan lakiosan vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

Piirioikeus (*Bezirksgericht*), jonka asiamiehenä (*Gerichtskommissär*) toimii notaari.

6 Esitelkää lyhyesti kansallisen lainsäädännön mukainen perintöasian ratkaisumenettely, mukaan lukien kuolinpesän purkaminen ja sen omaisuuden jakaminen (kertokaa myös, aloittaako tuomioistuin tai muu toimivaltainen viranomainen perintöasioita koskevan menettelyn omasta aloitteestaan).

Piirioikeus, jonka alueella vainajan viimeinen asuinpaikka tai tavanomainen oleskelupaikka oli, aloittaa jäämistöoikeudellisen menettelyn (*Verlassenschaftsverfahren*), kun perimyksen alkamisesta on saatu tieto. Menettelyn hoitaa notaari tuomioistuinasiamiehen ominaisuudessa, ja sen päätteeksi annetaan tuomioistuimen päätös.

Menettely on aloitettava automaattisesti heti, kun tuomioistuin saa tiedon kuolintapauksesta (riidattomia menettelyjä koskevan lain AußStrG 143 §:n 1 momentti).

Tuomioistuinasiamies määrittää perilliset jäämistöoikeudellisissa menettelyissä (ABGB:n 797 §).

Tuomioistuinasiamies (tuomioistuinasiamieslain (GKG) 1 §:n 2 momentin 2b kohta ja 2 §:n 2 momentti) laatii pesäluettelon, jos on annettu ehdollinen ilmoitus perinnön vastaanottamisesta (*bedingte Erbantrittserklärung*); lakiosaan oikeutetut ovat alaikäisiä tai tarvitsevat jostain muusta syystä laillisen edustajan; on annettu lupa erottaa jäämistö perillisen omaisuudesta; on otettava huomioon toissijainen saaja; viimeisenä tahtona on yksityisen säätöön perustaminen; jäämistö saattaa perillisten puuttuessa siirtyä valtiolle; tai joku siihen oikeutettu henkilö tai väliaikainen pesänhoitaja sitä pyytää (AußStrG:n 165 §).

7 Miten ja milloin henkilöstä tulee perillinen tai testamentinsaaja?

Kukaan ei voi ottaa perintöä haltuunsa omavaltaisesti. Se täytyy luovuttaa perillisten haltuun perintötuomioistuimen (*Abhandlungsgericht*) määräyksellä (*Einantwortung*) (ABGB:n 797 § ja AußStrG:n 177 §). Luovutuksen edellytyksenä on, että esitetään perinnön vastaanottamista koskeva ilmoitus (*Erbantrittserklärung*), jolla asianomaiset osoittavat perimyoikeutensa, ja että jäämistöoikeudellinen menettely on saatu tuomioistuimessa päätökseen. Myös kiinteän omaisuuden omistus siirtyy luovutusmääräysmenettelyssä riippumatta kiinteistörekisteriin merkitsemistä. Tuomioistuinasiamiehen on haettava merkitsemistä kiinteistörekisteriin perillisten puolesta, jos he eivät itse tee sitä kohtuullisessa ajassa.

8 Ovatko perilliset vastuussa perittävän veloista? Millä edellytyksillä?

Perilliset vastaavat vainajan veloista koko omaisuudellaan. Jos perunkirjoitus on tehty, he vastaavat veloista vain jäämistön arvoon asti.

9 Mitä asiakirjoja ja/tai tietoja tavallisesti edellytetään kiinteän omaisuuden rekisteröintiä varten?

Kiinteistörekisterituomioistuimelle (*Grundbuchsgericht*) on esitettävä saantokirja. Perillisen on esitettävä perintötuomioistuimen antama luovutusmääräys, testamentinsaajan puolestaan viranomaisen todistus (*Amtsbestätigung*). Lisäksi voi joutua esittämään verohallinnon todistuksen (*Unbedenklichkeitsbescheinigung*) siitä, että verot on maksettu, ja alueen lainsäädännöstä riippuen kiinteän omaisuuden luovutusta koskevan luvan (*grundverkehrsrechtliche Genehmigung*) ja joissakin tapauksissa todistuksen saajan kansalaisuudesta (*Staatsbürgerschaftsnachweis*).

9.1 Onko jäämistön hoitajan nimittäminen pakollista tai pyynnöstä pakollista? Jos on, miten nimittäminen toteutetaan kummassakin tapauksessa?

Jäämistön hoitajaa ei tarvitse nimittää.

9.2 Kenellä on oikeus toimeenpanna perittävän kuolemanvaraismääräys ja/tai hallinnoida jäämistöä?

Perillisellä, joka perinnön vastaanottaessaan voi osoittaa perimyoikeutensa riittävällä tavalla, on oikeus käyttää ja hallinnoida jäämistöä ja edustaa kuolinpesää, ellei perintötuomioistuin (*Verlassenschaftsgericht*) toisin määrää. Jos tällaisia perillisiä on useita, he käyttävät tätä oikeutta yhdessä, elleivät sovi muuta (ABGB:n 801 §:n 1 momentti).

9.3 Mitkä valtuudet jäämistön hoitajalla on?

Testamentin toimeenpanijalla on ltävällän perimysmenettelyssä vain vähäinen merkitys. Näin on siksi, että tuomioistuin huolehtii menettelystä ja tuomioistuinasiamies oikeusviranomaisena varmistaa, että vainajan tahto toteutuu. ABGB:n 816 §:n mukaan vainaja voi testamentissa nimittää viimeisen tahtonsa toimeenpanijan. Testamenttimääräyksessä määritetään toimeenpanijan tehtäväkenttä, johon voi kuulua esim. velvoitteiden täyttämisen valvonta, kuolinpesän jakaminen perillisten ja testamentinsaajien kesken tai pesän hallinnointi.

Jos pyydetään pesän velkoja ilmoittautumaan (ABGB:n 813–815 §) järjestetään suullinen käsittely, tuomioistuinasiamiehen tehtävänä on antaa käsittelyn ajankohta tiedoksi ja kutsua testamentin toimeenpanija.

10 Mitä edunsaajan aseman ja/tai oikeudet osoittavia asiakirjoja kansallisen lainsäädännön mukaisesti tavallisesti annetaan perintöasioita koskevan menettelyn aikana tai sen päättyessä? Onko niillä todistusvoimaa?

Tuomioistuinasiamiehen on annettava edunsaajille pyynnöstä todistus (*Amtsbestätigung*) heidän edustusvallastaan (ks. ed. 9.2) (AußStrG:n 172 §).

Kun perilliset ja heidän osuutensa perinnöstä on määritetty ja muiden edellytysten on osoitettu täyttyvän, tuomioistuin luovuttaa jäämistön perillisille (AußStrG:n 177 §:n luovutusmääräys). Lainvoimaiseksi vahvistetun luovutusmääräyksen jäljennös riittää rahoituslaitoksissa olevien varojen vapauttamiseen (AußStrG:n 179 §).

EU:n perintöasetuksen (EY) N:o 650/2012 62 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettua eurooppalaisen perintötodistuksen antaa tuomioistuinasiamies. Jos hakija ei hyväksy perintötodistusta, tuomioistuimen on tarkistettava todistus. Tuomioistuinasiamiehen antaman perintötodistuksen vaikutus lakkaa, ja se korvataan tuomarin antamalla todistuksella.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Päivitetty viimeksi: 15/12/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.